

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 20 krajczárjával kaphatók
könyvkereskedésekben.

A kéziratok a szerkesztőséghez, pénzek s reklamációk a kiadó-
hivatalhoz utasítandók.

Kéziratok vissza nem adtnak.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre . . . . . 5 frt - kr.

Hat hónapra . . . . . 2 frt 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetések.

Hirdetések: négyhasábos petit sor egyszeri közléseért 7 kr.,
kétzeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. fizetendő.

A nyiltterben: minden három hasábos garmond sor díja 20 kr.
Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

Veljünk összeköttetésben levő hirdető-irodák, előfizetőink, vagy a
gyakori hirdetőik tetemes díjkedvezményben részesülnek.

Adakozások a lévai főgymnáziumra.

A lévai főgymnázium bizottsága által kibocsajtott „adománykérő levelek“ már részben kézbesítve vannak a kiszemelt egyénekhez. A bizottságtól vett értesülésünk szerint a lévai főgymnázium számára emelendő és czélszerű új helyiség építkezési költségeinek fődözésére az adakozások már megkezdődtek. A főgymnázium ügyének kívánunk jó szolgálatot tenni, midőn az e célra történt s történendő adakozásokat — az utolsó krajczárig pontos kimutatásban — lapunk homlokán tesszük közzé.

Az eddig adományozott s a főgymn. bizottság f. é. május 4-ki jegyzőkönyve szerint 23,200 frtban kimutatott rendelkezési összeghez legújabbán történt adakozások a következők: Nyitrai Ferenc lévai földb. följánlott 100 frtot, Fülöp Alajos n.-tapolcsányi vendéglős 50 frtot, Gódor Gyula megyei tisztviselő (A.-Maróthról) 2 frtos havirészletekben fizetend 25 frtot. Sági Benő köz- és váltóügyvéd (Ipolsághról) fizetett 5 frtot, Gimésy János néptanító (Ar.-Maróthról) fizetett egy frtot, s ugyanez összegel egyszerre az ottani magániskola növendékei közül adakoztak: Lányi Gyula 20 kr., Lányi Arthur 20 kr., Kalits Gyula 40 kr., Znamenák Gyula 50 kr., Rajczy Kálmán 10 kr., Vincze Jenő 50 kr., Vincze Aurél 50 kr., Rakovszky Gyula 10 kr.

Az eddigi összes adomány: 23,383 frt. 50 kr.

A nagyközönséghez.

Mindig a nagy közönséghez s ennek érdekében szól vezérezikkünk. Ma is a nagyközönséghez lesz néhány jelentős szavunk, saját érdekét, egy nagyon is fontos érdeket kívánván előmozdítani. Mult számunkban ugyanis egy táviratot közöltünk, melyben a kultuszminiszterium határozottan kijelenté, hogy a lévai gymnasium 7. és 8-ik osztálya akkor lesz megnyitható, midőn a tanintézet számára egy alkalmas és czélszerű épület biztosítva lesz.

Ilyen czélszerű helyiséggel jelenleg nem rendelkezhetvén, e célra egy modern új épület annyira szükséges, amennyire közóhajunk az, hogy megyénknek főgymnáziuma legyen. E közóhaj már régóta s állandóan nyilvánul s a mai kedvezőtlen viszonyok nyomasztó hatása dacára is mindig erősen tartá magát s ma már odaegyengette az utat, hogy a főgymnáziumi épülethez a tervrajz és költségvetés zsebében áll. Az építkezési összeg nagyrésze azonban még hiányzik.

Szeretjük hinni, hogy a még hiányzó összeg fődözéséhez ki-ki a megyében olyan arányban fog járulni, amint ehhez anyagi tehetsége megengedi s amily mérvben a gymnasium iránti jóindulata javallja. Anyagi tehetségünk, bizonyos mértékben, mindnyájunknak van anyyi, hogy belőle magasabb czélokért áldozhassunk. Jóindulatunk is van, kell hogy legyen, az olyan tanintézet irányában, minő a főgymnáziummá tervezett lévai középtanoda. Pár évvel ezelőtt egy megyei ülés alkalmával a jelen volt czelebritások az egész megye nevében nyilvánították ki ezen tanintézet iránt a közös jóindulatot s ama szép ígéretet, hogy a tanintézet építkezési költségeihez az anyagi hozzájárulást általánossá tenni s e munkában a részvételre megyei lakosságunk minden rétegét megnyerni

iparkodnak, ha a hozzájárulás ideje elérkezik.

Nos, ez az idő már itt van. A főgymn. bizottság a szélrózsa minden irányába szétküldte már fölhívását az adakozásra. Az adakozások már meg is kezdődtek, tehát itt az idő: sorakozunk, adakozunk, ki mennyit bír, ha keveset is! „Sok kicsi sokra megy.“

A szükségelt költségvetési összegből csak 23,383 1/2 frt. áll jelenleg rendelkezésre, a hiányzó költségnek tehát közadakozásból kell bejönnie, mert erre egyéb forrásunk nincs. Nagy összeget kell összeszedni a különféle mérvű adakozásokból, de még is összeszedhető lesz a hiányzó összeg, ha ez irányban fölkeltek és általánossá teszik a jóindulatot az irányadó férfiak megyénkben s azonkívül is.

Barsvármegye lelkes közönsége különben is dicséretesen szép gyakorlatot szerzett már azon a téren, hol a nagyzeleket társadalmi segélylyel lehet valósítani. E tekintetben már is több intézmény létesítése s virágzó állapota hirdeti megyei közönségünk társadalmi erényeit. A lévai főgymnáziumra való adakozás is egy nagybecsű kultur-intézményben örökíti meg megyénk közönségének fenkölt gondoskodását és tevékenységét.

Ez alkalommal a nagyközönséget, az adakozásra való fölhívás mellett, arra is fölkérni ohajtjuk, hogy szíves adományaiknak legalább bejelentéseivel ne késsenek soká, hogy ekként a főgymn. bizottságnak a jelen év végéig legyen alkalma határozott számokban tudhatni a befolyandó összeget s ehhez mértten legyen alkalma jókor tenni előkészületeket arra, hogy a gym. építkezés már a jövő tavasszal megindítható — s ennek imponáló hatásánál fogva a 7-ik osztály a jövő tanévben már megnyitható legyen. •

A főgymn. bizottsághoz is van szavunk, egy indítványunk, s ez abból áll, hogy a főgymnáziumra tett s teendő adakozások az adakozók nevével egyetemben állittassanak össze egy emlékkönyvbe, melyben egyrészt a gymnasium ügyének története s az abban anyagilag és szellemileg résztvevő egyének a legnagyobb szereplőktől a legkisebbig, befigyaltassanak. E könyvet kinyomatni s értékesíteni lehet, mert az egyes adakozók szívesen vásárolnak meg egy olyan Emlékalbumfélélet, melyben körülményesen leírva látják azon intézményt, melyért áldoztak s amelyben ki-ki maradandólag nyugtázva látja a saját adományát s a másokét is.

Egy ilyenféle könyvnek praktikus voltát elvitatni sem erkölcseleg, sem anyagi szempontból nem lehet. Ugyanezen indítványunkat, valamint az egyéb tekintetben is kívánatosá válándó tapintatot ajánljuk figyelmébe a t. bizottságnak.

Megyénk nagy közönségét pedig ismételtten kérjük, hogy a szent célra fölhívott áldozatkészségük nyilvánításával ne késsenek. Hagyományosnak elismert adakozásukkal — tehetségükhöz mértten — siessenek előmozdítani a lévai főgymnáziumnak ügyét, mely egyuttal közös tanintézete Barsvármegyének s kiváló fontosságú iskolája a hazának!

Az ipartestületekről.

II.

Az ipartestület szervezetről elmondhatni, hogy

az minden irányban kiterjed s e tekintetben üdvös és hathatós működéssel folyhat be minden ágába, vagy kérdésebe az iparnak — úgy személyi, mint dologi, nemkülönbön szellemi és anyagi, vagy társadalmi tekintetben. Szóval, az ipartestületnek „szabad kéz“ van adva mindazon ügyeknél, melyek az iparral, vagy ipari fogalommal haesak legkisebb kapcsolatban is vannak.

A törvény kimondja, hogy az ipartestületeknek részletesen kidolgozott és fölsóhatóságilag jóváhagyott alapszabályokkal kell birniok. Ilyen alapszabályminták — tájékozás és a helyi viszonyokhoz mért módosított elfogadás végett — a kormány által legközelebb ki lesznek bocsajtvá.

Addig is, jónak látom — habár csak föbb vonásaiban is érinteni az ipartestületek hatáskörét és megalakulása módozatait.

A hatáskör. illetőleg: az ipartestület azért alakul meg, hog működésével az ipart és iparost emelje és fejlessze anyagilag és szellemileg oda, ahová a közérdekek szempontjából emelkednie kell.

Anyagilag tehát odaműködik, hogy szövetkezeteket létesítsen, honnét az iparos — ha megszerül — olcsó hitelű pénzt nyerhessen a saját iparához s azt — az olcsó kamatra nyert pénz befektetése által — fönnakadás nélkül vezesse, folytathassa és virágzóvá tehesse. A hitelszövetkezet mellett célja még az ipartestületnek arról is gondoskodni, hogy minden s testülethez tartozó iparág számára nyersanyagbeszerző, vagy árucsernoki intézmények és minden oly szövetkezetek álljanak fönn, melyeknél az iparosok minden időben támogatást és kedvező előnyöket kapjanak a kézműves-iparok termelésében.

Ugyancsak anyagi szempontból az ipartestülethez tartozó iparágok segédei számára, illetőleg ezek sorának javítására és enyhítésére segélypénztárak állítandók, melyeknek tőkéjéhez, az új törvény szerint, a hetibér 3% ával minden segéd hozzájárulni köteles, de köteles a hozzájárulásra minden iparos, még pedig minden segédje után a hetibér 1% ával. A segélypénztár kezelésében egyenlő számú iparosok és segédek járnak el, emezek a segédek közgyűlése, amazok az ipartestület által választatván. — A segélypénztárból nyerendő segélydíjak se végrehajtásilag le nem foglalhatók, se másra át nem ruházhatók. — Strikolások és összebeszélések folytán, ha a segédek munkaszünetet inszeniroznának: akkor a segélypénztár megtagadja a segélyt mindazon segédektől, kik az összebeszélésben részesek, s mindaddig, míg a munkaszünet tart.

Rend tekintetében is lényeges és nagybírderejű hatásköre van az ipartestületnek: ő vezeti az összes tanoncok lajstromát, a tanoncok szerződése a testület előtt köttetik, s ő ellenőrzi a tanoncok magaviseletét és szorgalmát egy a műhelyekben, mint az iparisokéban és a nyilvános életben, továbbá fölügyel arra, hogy az iparos a tanonc iránti kötelezettségeit teljesítse, ő dönti el első fórumként az iparos és tanonc közötti vitás kérdéseket, ő állítja ki a tanoncok bizonyítványait, ő vezeti a segédek lajstromát s a munkakönyveket, ő ügyel föl arra, hogy az iparos segédeivel szemben és viszont megtefeljen a fönnálló törvényeknek és szabályrendeleteknek, ő ítél az iparos és segédek közötti vitás kérdésekben, pénzbüntetéseknel az összegre vonatkozólag javaslatot terjeszt be a községi iparhatósághoz s ennel, mint közvádló szerepel.

A községi iparhatóságban az ipartestület 20 taggal képviselteti magát s itt határozottan irányadó szerepet visz, mert az iparügyi kérdések körül ő ismeri legjobban a körülményeket.

Eszerint az ipartestületek jelentősége oly nagy, hogy nemesak az iparosok ügyének rendbentartása fölött intézkedik széles hatáskörrel, de egyszersmind nagy befolyást gyakorol a társadalmi — s ezze! egyutt az allami életre is. Az ipartestület hatásköre egyuttal ellenőrzője is a községi iparhatóság működésének, s viszont ez utóbbi akként őrzi ellen az ipartestület működését, hogy ennek ülésein egy községhatósági tag — mint kinevezett „biztos“ állandóan jelen van s ellenőrző figyelemmel kíséri a testületet ép olyformán, mint a czehtrendszernél alkalmazva volt „biztosok.“

E rövid áttekintés is kedvező kilátást tár föl, melyet a jövőben — az ipartestületek működése oly előnyösnek ígér az ipar anyagi és szellemi fejlesztésére.

De egyttal látnivaló az is, hogy az ipartestületek meg nem alakítása veszély volna az iparra, mert ennek emelésére az ugynevezett „községi iparhatóság“ egymagában kevés, mert ehhez részint ideje, részint szakértelme hiányzik, az ipartársulat pedig ilyen nagy munkához nagyon is laza szervezettel bír.

Hogy pedig az iparnak a főntebb leirt virágzóvá tétele s az ehhez szükséges rend és egyéb üdvös intézmények megalkotása ne hiányozzék: erre nézve elmaradhatlan az ipartestületek megalakítása. Ez pedig csak úgy alakul meg, ha maguk az iparosok megalakítják. A megalakításra a kezdeményezési jog csakis az iparosokat illeti meg, ha létszámuknak 2/3-a a testületet megalakítani kívánja. Ezt kívánni — azt hiszem — mindnyájan akarják, mert saját maguk veszik hasznát ez akarataknak.

Vegyük jól fontolóra hát az ipartestületi intézményt, melyet e sorokban csak röviden lehetett megismertetnem, de amelyből eléggé kitűnik, hogy az iparos személyzet anyagi és szellemi előhaladására s a hazai ipar virágzóvá tételére az ipartestületek életbeléptetése okvetlenül szükséges.

X.—y.

Különfélék.

Id. Dezséri Bolemán János, † a kiterjedt és köztiszteltben álló Bolemán-család törzse f. hó 4-én Léván, jobblétre szenderült. A nesztori kort ért elhunytban társadalmunk egyik tiszteltreméltó alakja szállt a sirba, hová őt szerető családjának könnyei mellett intelligenciánknak igaz és általános részvéte kíséri. E részvét könnyítse a törzsét-vezetett család bánatát. — Az ez alkalommal kibocsájtott családi gyászjelentés így hangzik: „Alulírottak mélyen szomorodott szívvel jelentik, hogy a forrón szeretett férj, testvér sógor, atyjuk, nagyatyjuk, illetőleg ipjuk, idősbb Dezséri Bolemán János, a helybeli evang. egyház felügyelője, volt gyógyszerész és több tudós társaság tagja, folyó hó 4-én, déli 12 órakor, életének 85-ik évében végelgyengülésben jobblétre szenderült. A boldogult hült tetemei folyó hó 7-én délután 4 órakor fognak a helybeli ág. hitv. evang. egyház templomából az ev. temetőbe örök nyugalomra tételni. — Kelt Léván, 1884 évi szept. 5-én.— Béke és áldás lebegjen hamvai fölött. — Bolemán szül. Braunmüller Mária mint hitves, Bolemán Ede, ifj. Bolemán János, Bolemán József, Bolemán István, Bolemán Lajos, Fabriczius Gusztávné szül. Bolemán Mária, Bolemán Mór, Gyapai Gusztávné szül. Bolemán Ilon: mint gyermekek. Bolemán Edéné szül. Bánik Janka, ifj. Bolemán Jánosné szül. Péter Ágnes, Bolemán Józsefné, szül. Richter Hermin, Bolemán Lajosné szül. Gegus Adél, Bolemán Mórné szül. Éhn Mária: mint menyek. Richter György mint testvér, Braunmüller Sándor mint sógor, Fabriczius Gusztáv, Gyapai Gusztáv mint vök. Bolemán Jenő, Bolemán

László, Bolemán János, Bolemán Ede, Bolemán Gyula, Bolemán Margit, Bolemán Janka, Bolemán Árpád, Bolemán Atilla, Bolemán Aladár, Bolemán Ágnes, Bolemán Olga, Bolemán Sára, Bolemán Sándor, Bolemán Karolina, Bolemán Irma, Bolemán Gizella, Bolemán Ilonka, Bolemán Vilmos, Bolemán Géza, Bolemán Béla, Bolemán Margit, Bolemán Ernő, Bolemán Emma, Bolemán István, Fabriczius Ilka, Fabriczius László, Fabriczius Lázár, Fabriczius Géza, Fabriczius Dezső, Bolemán Anna, Bolemán Stefánia, Bolemán Lajos, Gyapai Ede, Gyapai Ilka: mint unokák.“ — Ugyanez alkalomból meleg hangu gyászjelentést bocsájtott ki a lévai ev. egyház is, melynek a boldogult — halhatatlan érdemű alapítója volt.

— Munkácsy Bars megyében. Bars megyének nagy vendége volt, Munkácsy Mihály ünnepelt hazánk fia — mint Ipolyi Arnold tudós püspökünk vendége — Bars-Szt.-Keresztre rándult. Szerdán érkezett oda neje, Grünvald Béla orsz. képviselő és Takács Lajos egyetemi magántanár kíséretében. A kir. kormány külön salonszék bocsájtott Munkácsyék rendelkezésére, melyben Garam-Berzenczére érkeztek; a gyorsvonatnak egy órán föltüli késése volt, melyet a Budapestről Zólyomig valamennyi állomáson nagy hazánkia tisztelőit rendezett fogadtatási ünnepélyek idéztek elő; a közönség szives vendégeink szeretetreméltósága által mindentűt el volt ragadtatva, főleg szép és szívélyes volt a zólyomi fogadtatás, ami az ottani ünnepély rendezőjének, Grünvald Béla orsz. képviselőnek személyes érdeme Munkácsyné annyira meg volt hatva, hogy a csokorokkal és koszorúkkal neki és férjének kedveskedő leánykákak rendre esőkölt. — Bars-Szt.-Kereszten a püspök kérése folytán az eredetileg tervbe vett nyilvános fogadtatás elmaradt, sőt az ebéd is az első napon csak legszűkebb körben folyt le, amennyiben főnt nevezettek s a püspök udvarához tartozó személyeken kívül abban még csak Belházy Imre körmöczbányai apát-plébános és dr. Amón Ede orsz. képviselő vett részt. — Munkácsyék b.-sz.-keresztúri időzése péntekig volt tervezve s így ma már nincsenek megyénk területén. Szívvel kívánjuk, s velünk együtt az egész megye, hogy jóléreztek legyen magukat körünkben.

— Hymen Schubert Pál lévai kereskedő a napokban vezet ioltárhoz Wittlinger Katalin kisasszonyt, Léván. — Legyen tartós boldogságuk!

— A földiek magyarosodására vonatkozólag zajos megbeszélés tárgyát képezték a pro- és contra-indítványok, melyek a Dunán-iuneni ev. egyházkerületnek a napokban Pozsonyban tartott ülésén kerültek szőnyegre. A hirhét Hurbán, Turóczból azon indítvánnyal lépett föl, hogy „a magyarorsz. ev. gimnáziumokban a tót nyelv kötelező tantárggyá tétessék a tótajku tanulók számára.“ — Ez indítvány hazafias többséggel elvetetett, s helyette egy liptómezei indítvány fogadtatott el olyformán, hogy „a hazai ev. gimnáziumokban a tót nyelv tanulására bárkinek alkalom adassék és ez csak azokra tétessék kötelezővé, kik azt tanulmányaik során megkezdik.“ — Sajnos, hogy elvetetett ama fontos indítvány, hogy

„az anyakönyvek kizárólag magyarul vezetessenek“ é helyett érvényben marad továbbra is a régi állapot. Elvetetett még amaz üdvös indítvány is, hogy „a jegyzőkönyvek magyarul szövegeztessenek és magyarul elvén küldessenek szét az esperesekhez.“ — E gyűlés eredményéből következtethető, hogy a magyarosodás ügyének elterjedéséhez s általánosításához még több évek vívmánya kívánatik, melyet azonban az az idő s az ebben érvényesítendő nemzetpolitikai taptintat elmaradhatlanul megteremtnek.

— Berechthold László gróf, Nyitra megye főispánjának egészségi állapota már kedvezőre fordult s annyira javuló félben van, hogy — miként a lapok írják — mielőbbi teljes fölépülése bizton várható, sőt hivatalos működését is rövid idő múlva megkezdheti.

— Színészet Léván. A multhét válogatott repertoira élvezetes esteket nyújtott a szini közönségnek, mely a színhatás dícséretes pártolásban részesíti. A múlt vasárnapon egy bohózatzerű népszimű, Kéthuszár és egy bakancsos került színre; maga a darab helyes színpadismerettel s általában ügyes bonyolítással van írva, igazi magyaros nyelvezettel s humorteljes eredetiséggel. Jól is adták a szereplők mindannyian, kik között Bokody, mint echt-baka kacagató derűtséget idézett elő. — A hétfői est darabja volt Csiky jeles sziműve, a Czifranymoruság, gondos betanulással előadva. Közönség szép számmal, taps özőnével. — Kedden Szigeti Rangesmódi remek sziművét, Bánfalvyné Ilka jutalomjátékául — telt ház nézte végig. A sikerült előadás keretében gördülékeny játékával tűnt ki a jutalmazott, temperamentumához jól illett a naiv Irma szerepe, kapott is érte számos tapsot s egy szép vi-rágescskót. — Szerdán Sardou egyik pompás vígjátékát, a Csapodárt adták jó sikerrel szép közönség előtt. — Csütörtök este a közönség előzetes sejtelen folytán gyér számban jelent meg, s ezt aligha bánja meg, mert ez est darabja fád, untató és végtelen erőltetett volt, Arany egyik híres népballadáját, Agnesaszszonyt adták — Lukácsi gyári tollával színpadra készítve — mint népsziművet, de oly kiforgatott alakban s oly valószerűtlenséggel s indokolatlan epizódokkal telítve, hogy a közönségnek szánia kellett a derék szereplőket, kik láthatólag küzdöttek haláttalan szerepeikkel, melyek gyarlóságait a legjobb telentummal s igyekezettel se lehet jobba tenni. — Szombaton már több közönség jelent meg s pompás estéje volt, mert a magyar népsziművek egyik remeke, a Polonez került szíre precíz előadásban. — Ma vasárnap adják a Tótleány látványos népsziművet. — Ajövőhéten lesz egy jutalomjáték is — Bokodiné javára; a jutalmazandó megérdemli a pártolást, eddigi föllépteiben mindig hatással játszott, méltó színész, a férjéhez, habár más genre-ban van elemében, mint amaz. Jutalomdarabjául Molier Fösvény-ét választotta, a klasszikus vígjátékban maga Bokody is föllép „Harpagon“ czimszerepben, mely — mint értesültünk — neki egyik leghatasosabb bravour alkotása.

Tárca.

A szent szűz szobra

— (fűssi emlék.) —

Hol néma, csöndes áhitatra
Int árnyas, elhagyott magány,
Hol dús kalász, virág mosoly csak
S áldárol zeng a csalogány;
Hol elhal a kis harang danája
S egy csengő halk zúgott a lárma,
De szólt a nagyvilág fia:
„Hej félre élvek, kéj, dicsőség,
És áldj meg, szent szűz Mária!“

A hófehér kéz összetéve,
A méla kö-szem égre néz —
Művészből hájt, szentebb fenséget
Még nem teremté földi kéz.
Rideg hitetlen földre omlik
S ily szó szülemlik ajkán:
„Királyi szűz, oh adj kegyelmet,
Adj új reményt s hitet, anyám!“

Ha zeng a szántók halk danája
S halványul estnek pirja már,
Szelid arczára küld világot
A rezgő csillag, holdsugár
S az emberszív legszentebb vágyát
Támasztja fel e báj, e csend:
A csillagokra néz szeliden
S föltürol új áldást eseng.

Avagy ha zord felhők öléből
Az ég ágyui hangzanak,
S biborban égő szép arczába
Égő falú bős lángja csap,
Mely anyyi üdvöt, anyyi áldást
S tán anyyi hitet megemészt —
Ő áll nyugodtan, esdve némán:
„Oh népem, törd a szenvedést!“

Midőn utószor láttam arczát,
Gyors-röptű hintón tűnve el,
Mely vitt a távol nagy világba,
Hol nincs egy hű, igaz kebel:
Meghatva néztem szent varázsát,
Érzém, utószor láthatom,
S míg fájó köny toltul szemembe,
Elmondám bucsú szózatom:

„Ha itt alatt, a lombok árnyin,
Hallasz vig, csengő éneket,
S a kaatóly fénylepett ölben
Kedves beszéd, kacaj cseneg,
Avagy fájó fohász zokog fel
S feléd felzárnyaló ima:
Leghívebb gyermekid oh véd meg,
Oh áld meg, szent szűz Mária!“

A csöndes éjnek néma árnyán
Eltűnt a hófehér alak
S e lázas szív setét öléből
Egy hosszú, bús fohász fakadt, —
S mindég közelbb zúgott a lárma,
De szólt a nagyvilág fia:
„Hej félre élvek, kéj, dicsőség,
És áldj meg, szent szűz Mária!“

Romváry Károly.

Egy régi magyar műemlékről.*)

(A garam-szent-benedeki góth templom újjászületése.)

— Irta: Dr. Körössy László. —

Bars megye legkiecsőbb tájáról, a szép Garam-Szent-Benedekről érkeztem vissza. Emlékeim olyan kedvesek, benyomásaim olyan élénkek voltak, hogy mindjárt másnap be akartam váltani egy szép asszonynak tett ígértemet. Távozásomkor ugyanis kikötötte, hogy mindent el fogok neki mondani Garam-Szt.-Benedekről.

Néhány fotografiával be is kopogtattam.

A szép szellemű asszony épen francia útjáról ejtett jegyzeteit rendezte.

— Tehát visszatért, — kezdte nyájas mosolylyal — lássa, nekem közelebb van Páris, mint Szent-Benedek. Tizenkét órányi kocsit, augusztusi verőfényben, döcögő úton, árnyéktalan akácok alatt mai nap már valóságos viszontagság. De beszéljen útjáról, barátom, hiszen leánykori édes emlékeimet támasztja föl.

— Garam-Szent-Benedekből nevezetesség lett, asszonyom. Magyarország összes Szent-Benedekjei közt a leghangzatosabb nevé. Sem a somogyi, sem a vas megyei, sem a pesti, sem a békési Szent-Benedek nem teveszthető össze ezentűl a barsival.

— Épen öt éve jártam ott, mikor Szklenórol egy kis kirándulásra eredtünk. Megragadta-e a vidék bája?

— Elragadott, asszonyom. Az út Garam-Szent-Benedekig kétségbeejtően unalmas. Sívár, egyhangú falvak, itt-ott egy-egy nyaraló, sehol semmi vonzó, de gabnakereskedői szempontból azért mindenütt érdekes, Garam-Szent-Benedekkel egy gyönyörű kis paradicsom kezdődik. A szeszélyesen esavargó Garam tükrében magas sziklahegyek nézik egymást, hűvös erdők üdítő szellője siet elénk, nyájas völgyek és vízszhangok bércezek köszöntenek, s fejedelmi tekintéllyel néz le re-

*) Ismertetésül — a Magyar Szalon f. szeptemberhavi fűzetéből.

ánk a régi vár s az ősi templom. A természet változatos szépségeinek nélkülözéseért dűsan kárpótol a garam-szent-benedeki panoráma.

Néhány tagbaszakadt munkánő üdvözölt alázatosan és tótul, ami nem igen volt bankás. A kis tót mezőváros népsége elég szorgalmasan ostromolja munkájával természet a merdek és sziklás hegyeket s csöndes békével és egyetértésben éldegél a vár alatt.

— Van e még nyoma a három év előtti pusztító borzasztó tűzvésznek?

— Van, asszonyom. Még pedig egy elegánsan restaurált gyönyörű góth templom képében. Mert nincs szorgalmasabb építömester a tűznél. Amit a maradiság csupa szokásból megkimél, ami utban áll és szemet szúr, azt a tűz lerombolja, hogy útát nyithasson az építés művészetének. Szent-Benedek néhány év előtt csakugyan egészen elpusztult. Egy viharos estén a lángok martalékul ejtettek mindent, amit a tűz hatalma elpusztítani képes.

— És elhamvasztotta a régi árpádkori góth templomot is?

— Azt nem, asszonyom, mert ami elhamvasztani való volt, azt már épen nem lehetett összekötésbe hozni árpádkori hagyományokkal. Ami elégett, az jobbadán megegetni való is volt. Barock-tornyok s czopt-éktmények hamvadtak le a góth falakról. Izléstelenséget törültek el a lángok, megtisztították a régi stylt.

— Valóban még most is mosolygom kell azon a sértő építészeti visszasságon, hogy a templom nem mes góth iveri alatt s a góth pillérek előtt unalmas barock izlésű oltárok sorakoztak.

— Ezeket ugyan megkimélte a tűz, asszonyom, de nem a Stornók izlése. Valamennyi styltelenség lomtárba került. Tekintse csak ezt a képet, asszonyom. Ez a mostani Benedek. A késői góthikus stylű templom előkelő nemessége vissza van állítva. A tornyok egész ujak, de egészen stylszerűek. A csücsüvek mindenütt kiszabadultak az elfalazások mögül. Szóval, a régi templom régi stylje valahára ismét érvényesült. A templom falaihoz ragaszkodó lomha épületekből sokat leromboltak s a régi várat ismét helyreállították.

— Ha jól emlékezem, Garam-Szent-Benedek árpádházi alapítás?

— Valóban az, asszonyom s ha nem untatja, egy-két sorban el is beszélem. Géza királyunk körül-

— Új posta lépett életbe Hontmegye Tergenyé községében, e pósthivatal f. hó 6-án meg is kezdette hivatalos működését.

— Kereskedők és iparosok figyelmébe! A budapesti kereskedelmi és iparkamara fölkéri az összes hazai érdekelt kereskedő- és iparos köröket, hogy amennyiben Braziliában, Dél-Afrikában, Ausztráliában és a délázsiai szigeteken üzleti összeköttetéseket keresnek és az ottani viszonyokról megbízható értesülést nyerni obajtanak, ez irányú kívánalmaikat és kérdéseiket legkésőbb f. hó 10-ig a nevezett kamarához (Mária-Valéria-utca, új-tözsdeépület II. emelet) intézzék.

— Rabok élelmezése. Az ar-maróthi kir. törvényszék, valamint a lévai, verebélyi és kőröczbányai kir. járásbírók fogházai-ban letartóztatott foglyok 1885-ik évi élelmezésének biztosítása céljából f. é. szept. 25-én d. e. 10 órakor árlejtés fog tartatni a kir. ügyészségnél. Ar-Maróthon, hol a részletesebb föltételek időközben is megtekinthetők. Bánatpénz 400 frt.

— A puskapor ára, a hadügyminiszter rendelete folytán, le van szállítva aug. 1-je óta, éspedig: legalább 5 kgr. vásárlásánál 71 krról 60 krra kgrmonként, 5 kgrmon aluli vásárlásánál 85 krról 72 krra kgrmonként; oly vásárlók részére pedig, kik legalább 500 kgrmot vesznek, kgrmjáért 54 krt fizetnek.

— Rövid hírek. — Időjárás: A jövőhétre változó, szeles időt várhatni, helyenként esővel, itt-ott zivatarral. — Az emberi nagyság hogy minő kicsiny, mutatja egy tudós azon kiszámítása, hogy a föld keletkezésének 1200 milliónyi összes lakossága egy tömegben elférne a bódeni tó befagyott tükörén, tolongás nélkül, mert mindenkire 4 négyszögletnyi tér jutna, s ha a jég leszakadna alattuk, az elmerült emberiség csak 6 hüvelyknyivel emelné föl a tó felszínét. — A hitelszövetkezeteknek a földbirtokosra vonatkozó előnyeit ismertető tüzetes munka megírására a kormány 1000 frtot tűzött ki pályadíjra. — A missionáriusok tevékenységére élénk világot vet az a körülmény, hogy a múltévben egyedül a párisi missiotársulat tagjai 172 eretneket, s 18,291 pogányt térítettek meg s megkereszteltek 29,016 keresztény és 189,100 pogány gyermeket. — A megyei költségvetéseket 1885-re a miniszter a törvényes állandó javadalmazások korlátain belül rendeli megállapítani s a költségtervet fölülbírálat végett magához okt. 15-ig bemutatni kívánja. — Ő Felsége a király befejezte látogatását Aradon, hol egy a katonai gyakorlatok megsemlélésében, mint a lakosság és hatóságok által nyert előzékeny és lelkes fogadtatásban teljes medelégését tapasztalták a jelen voltak. Most a király a morvamezei hadgyakorlatokhoz rándult át, hol a szerb király is jelen lesz mint vendég. — A szerb király elleni merénylertérvől beszéltek e hét elején, ez azonban csak koholmány volt, mert Milán királyt egyéb baj nem érte, mint-hogy Budapesten vesztegelnie kellett éjféltől reggelig, a buda-bécsi vonalon közbejött sin-elrongálás miatt.

Apróságok.

A törvényszéknel. Bíró: Hát miuc magában anyyi

tisztesség, hogy borotvált areczal lépjen a törvényszék elé! — Paraszt: Oh, kérem, tek. bíró ur, én megborotváltoktam annak rendimódjaserént, de hát olyan sokáig kellett odakint várakoznom, hogy azalatt újból kinőtt a szakállam.

A hűség próbája. Feleség: Te szívtelen férj vagy; azt hiszem, ha meghalnék, egyetlenegyszer se látogatnál meg síromat. Férj: Próbáld meg először, azután beszélj!

LEVELEZÉS.

Ar-Maróthon, 1884. auguszt. 30-án.

Tekintetes főgymnáziumi bizottság!*)

Hazánk kulturális missziója a nemzetek sorában egy nagy és méltó föladatnak megoldását vette föl czélul az által, hogy nemzetiségünk megóvását czélzó nyelvi és nemzetiségi neveléseket eloszlatathatni, minél több oly csarnokot emel, honnan az idegen ajku ifjak kilépve, mindinkább közeledjenek a napról-napra érvényesülő azon nagy eszméhez, hogy a természet szerént közös eme hazaföldet egy ezredéven túl is megóvják, s karöltve, rokon érületben, egy lélek- és gondolattal megvédjék velük megosztott létünket, nemzetiségünket, s a multban dicső nemzeti jogosultságunkat.

Ily magas eszme fölkarolásához, mint amely a tekintetes bizottságot vezérli és tevékenységét igénybeveszi, disztelen volna minden dicséret. — Önmagában, a nagy eszmének méltóságában mélyen rejlenek mindazon érzelmek, melyek ily nemes czélt fölvető keblek iránt, hazáját őszintén szerető minden honpolgár kebelét eltöltik.

Igaz, hogy ez, áldozathozatal nélkül nem keresztülvihető; de ha az eszme érdemét fontolgatjuk, nem hiszem, hogy van és legyen Barsvármegyének egy fia is, — ki ennek áldozatot hozni — a legnagyobb készséggel ne siessen.

En, esekélységem részéről 25 frtnak 2 frtnyi (kettő frt.) havi részletekben való lefizetésére magamat ezenel kötelezem.

Midőn ezt tennem, az első, vagyis szeptember-havi részletet van szerencsém a tekintetes főgymnáziumi bizottsághoz azon forró óhajom kifejezésével juttatni; vajha a nemes törekvés, melynek szent hevével a tekintetes bizottság megindítja a mozgalmat, oly áldásos legyen, hogy az nemcsak mielőbb megvalósuljon, de fönnálltában műve, — mint a fölvidék egyik tudományosarnoka — egyszersmind annak dus csarnokává is váljék.

Fogadja a tekintetes főgymnáziumi bizottság mély tiszteletem kifejezését, melyel maradtam

alázatos szolgája,
Gódor Gyula.

*) A főgymn. bizottság szíves átengedése folytán közöljük e megleghangú levelet, melyben egy szerény hivatalnok áldoz szerény jövedelméből egy tisztességes összeget a lévai főgymnázium javára. Vajha a szép tett minél több hasonrangú követőre találja. — Szerk.

Irodalom és művészet.

A regényvilág ez idei évfolyama befejezése felé közeledik. A legutóbbi füzeteknek főbb tartalmát a következőkben foglaljuk össze: Tóth Sándor regényében mind több ismerető jelt nyújt arra nézve, hogy műveit kitűnően sikerültek és modern szociális eszméket hirdető, megkapóan szép munkának tartjuk,

belül nyolczszázötz esztendő előtt a kiesfekvésű hegyek közt a beneczek számára gazdag monostort és dus javadalmu apátságot alapított. A garam-szent-benedeki vár és templom tehát az első Árpádok egyikének emlékét hirdeti. Valami háromszáz esztendő óta az esztergomi főháptalan bírja. A főkáptalan érdeme és dicsősége a restaurálás műve. Azelőtt hosszú ideig egy esztergomi kanonok lakott a várban. Most ott van a parokhia, a levéltár s az uradalmi gazdasági hivatal.

— Hogy tetszett önnek a portálé?
— Rendkívül, asszonyom. Még ugyan nem láttam befejezetten, de megtisztítva.

— És a hideglelős barock-szentekkel mi történt?
— Azokat leszedték a góth motívumok közül s glédába állították őket a lomtárba. Ez a fénykép, asszonyom, a megtisztított portálet mutatja. Első tekintetre úgy látszik, mintha a templom ez a legszebb része szenvedett volna legkevesebbet. Pedig nagyon sokat szenvedett ez is. Izléstelen restaurálók fosztották meg régi szobraitól, melyeket talán igenis avult szinteknek talált valaki, hogy helyükre ezikornyás kőfaragásokat állítsanak, melyek legalább fénylenek az ujszerűségtől. A czopfos szobrok helyére most stylszerű szoborművek jönnek. Ezek között lesz a megváltó s a négy evangelista.

— Micsoda régi oszlop ez itt a jobb ajtó előtt?
— Ez a régi keresztkút.
— Használatban van?
— Régóta pihen. A garam-szent-benedeki kis Szvatoplukokat egy másik templomban tartják keresztviz alá.

— Mondjon kérem valamit a régi templom új belsejéről. En ugyan még eltorzított korából ismerem, de leírásai után majd új képeket alkotok emlékemben.

— Említettem már, asszonyom, hogy a templom kései góth stylben van építve. — Kivülről erőteljesen megújított pillérek támogatják s két pompás torony disziti. A templom külső hossza körülbelül husz, belső szélessége a három hajón keresztül majdnem tíz ölnyi.

Tizennyolcz ablakát ártatlan barbárok megfosztották régi üvegfestésétől s többet közülök kegyetlenül befalaztak.

Most mindannyi ablak gyönyörű üvegfestésekkel van ellátva.

— Persze bécsi műintézetből?
— Hála az égnek, ezuttal budapestiből. Kratz-

mann műintézete kiállja a versenyt a bécsi üvegfestéssel. Az új ablakok csakugyan gyönyörűek s szelid szivárvány-fényt vetnek a götlikus ivekre és pillérekre.

Mulasztást követnék el, asszonyom, ha meg nem emliteném, hogy kik adták a drága ablakokat?

Azt már megemlítettem, hogy a régi hazai emlékek stylszerű helyreállításának érdeme az esztergomi főkáptalané. Az ország első káptalana fejedelmi bőkezűséggel hozta meg az áldozatokat, hogy a nevezetes emléket tisztán restaurálva hagyják az utókorra. De a püspökök, kanonokok és praelátusok nemcsak testületben, de külön-külön is hozzájárultak a templom fényes helyreállításához. Mindegyik főpap magára vállalt egy-egy üvegfestésű ablakot s a templom most remek benyomást gyakorol a belépőre.

Nézzé csak ezt a szép ablakrajzot, asszonyom. Mert egyebet nem mutathatok. Üvegfestésű ablaknál a színek harmoniája büvöl el. De a kitűnő izlésű kompozíciót és sikeres kivittet eléggé jellemzi ez az egy ablak is.

— Dankó praelatus adománya.
— Igen, egy kitűnő szaktudósé, ki mint műtörténitőről már nagy nevet vivott ki magának. Metszett gyűjteménye ritkítja párját, annyi Dürer nem igen akad össze egy helyen, mint amennyi az ő salonjaiban látható.

A régi templom belső falazatán, asszonyom, igen érdekes ódon falfestéseket fűdöztek föl, melyek meglehetősen egészségesek. E nagybecsű régiségeket százados vakolat-rétegek burkolták be s őrizték meg avatatlan kezek ellenséges indulatától.

Ezeket a régi freskókat Stornó Ferencz, a jeles restauráló, csak itt-ott tatarozgatta ki, úgy hogy majd egészen régi mivoltukban fogják gyönyörködtetni a templom látogatóit.

Nem messze a föltártól van egy pillérfő, mely rendkívül érdekes a maga nemében. — A templom első építői vannak rajta portraitszerű hűséggel domborműbe foglalva s megörökítve. A régi csoportozatról külön rajzokat másoltak s ezek mindenesetre disziteni fogják Szent-Benedek monografiáját.

— Ki írja meg?
— Knauz Nándor kiváló történettudósunk, aki már i buzgóan munkálkodik a régi vár történetén.

De Stornó kitűnő izlését bizonyítja a templom bolthajtásainak és pillérjeinek pompás színezése és aranyozása is, mely minden tekintetben kitűnő sikerű.

e regényével valódságs mürégényt nyújt. Sárffy Ignác-nak „A nő” című regénye egy érzélgős téma ügyesen földolgozva, méltó arra, hogy rokonlelkűeket tetszésre ragadjon. A külföldi irodalomnak legújabb termékét, Jules Claretinek, „A miniszter” híres szerzőjének új regénye, szintén a „Regényvilág” hasábjain jelenik meg. Ha szerzője iránt szükséges még az érdeklődés fölköltése, csak annyit mondunk, hogy „Zilah Herczeg” meséje magyar tárgyú. A Regényvilág e művelt közönség pártolását minden tekintetben megérdemli. Előfizetési ára egy negyedévre csak 1 frt 90 kr. (Kiadóhivatal: Budapest, Révai Testvérek könyvkereskedése.)

Nyilttér. *)

Válasz

a „Bars” mult számában, a kis-sárói tüzről leirt közleményre.

Tek. Szerkesztő úr!

Az aug. 21-iki kis-sárói tüzet, becses lapjának ujdonsági rovata szerént, a derék bátor mentő zelizi plébános ur lokalizálta, s ő maga vezete a garam-mikolai fecskendő csövét.

Az elsőre — válaszom az, hogy igen szép tett volt a zelizi plébános úrtól. Hogy mennyit tett a kis-sárói tüznél személyes bátorsága és ténykedésével, én nem láttam, — de elismeréssel adózom érte; hanem a cikkecske beküldője mégis méltatlanul jár el, amennyiben a zelizi és garam-mikolai önk. tűzoltó egylettől kivonult két fecskendőről és 22 emberől még csak említést sem tesz. Pedig hidje el a cikkiró úr, hogy csak reggeli 2 órakor, tehát az ő általuk lokalizált tűz után, pályáztak csak haza.

De mi nem szorultunk nyilvános dicséretre, de ha másvalaki cikkeket ír, legyen az minden sorában igazsággal spékelve, s ha már a princípálisát ki-dicséri, tegye azt meg azokkal szemben is, akik ezt megérdemlették volna.

A közlemény másik álitására nézve pedig — megjegyzem, hogy az nem áll, hogy az egyleti fecskendő, t. i. a garam-mikolai, az arra hivatott kezeken kívül másban lett volna.

Ne vegye a t. közvélemény rossz néven, de ezzel egy-részt az igazság és a cik író ur ferde közlésével szemben, az egylet reputációja érdekében kényszerítve vagyok a czáfolatra.

Mert minden erkölcsi és anyagi támogatás hiányában, míg egyesek személyeskedésével az elismerés is megtagadtatik föltünk, akkor beáll tagjaink közt a minden iránti indolencia és tessék ezeket azután tüzhöz kifuvatni!

Eggenhofer Ferencz,

főparancsnok.

*) E rovat tartalmáért nem felelős a Szerkesztő.

Lévai piaciárak.

Rovatvezető: Kónya József, városkapitány.

Buza: m.-mázsánként 6 frt. 70 kr — 7 frt 40 kr. Kétszeres 6 frt — kr — írt. — kr. Rozs: 6 frt — kr — 6 frt 20 kr. Árpa: 7 frt — kr — 7 frt 50 kr. Zab: 6 frt 20 kr — 6 frt 70 kr. Kukoricza: 7 frt 80 kr — 8 frt 20 kr. Bab: 8 frt 50 kr — 8 frt 70 kr. Lenese: 8 frt 30 kr — 10 frt — kr. A többi árak nem változtak.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Hollo Sándor

— Mi történt a régi sirboltokkal?

— Egy-kettőt közülök már fölbontottak és megvizsgáltak Knauz jelenlétében. A sírokban régi fegyvereket is találtak. Legtöbbjéből már többször megbolygathatták, sőt ki is aknázták. Legérdekesebb a régi templomban a Koháryak kriptája. Ide van temetve a sok szenvedésű s a kétszázhusz év előtt Lévan hősi halált halt Koháry István is, kinek szívet török fegyverek járták keresztül.

Koháry-emlék igen sok van Benedeken. Hiszen ha föltámadt a régi templom fénye, föl fog támadni Szent-Benedek szép története is nemsokára.

Láttam asszonyom a hatalmas kassai góth templom nagyáldozatú restaurálását s láttam a pazarfényű budavári Mátyás-templom munkálatait is. Ezekhez nem hasonlítható a benedeki munka, mely nem imponál óriási méretekkel, nem kápráztat szemfényvesztő csillogással-villogással, de jöleső nemes egyszerűségében s a remek panoráma gyönyörű keretében van valami, ami örök emléket vés lelkünkbe.

— Még valamit, barátom. Mikorra is készül el az érdekes régi magyar templom egészen?

— Már a legrövidebb napok múlva, asszonyom. Maga a herceggprimás fogja fölszentelni s a restaurált templom és a helyreállított vár átvétele mindenesetre nevezetes jelentőségű lesz.

A herceggprimás annyira lelkesedik a szép templomért, hogy a fölszentelés jogát már jó cleve kikötötte magának. Messze Magyarországról seregcsere ünnepély lesz a romjaiból föltámadt régi műremek fölszentelése.

Valóban sajnálom, asszonyom, hogy a kezdetleges közlekedési viszonyok miatt Paris önnek közelebb, mint Garam-Szent-Benedek, de bizzunk benne, hogy Bars megye ez a festői panorámája is össze lesz kapcsolva Európával.

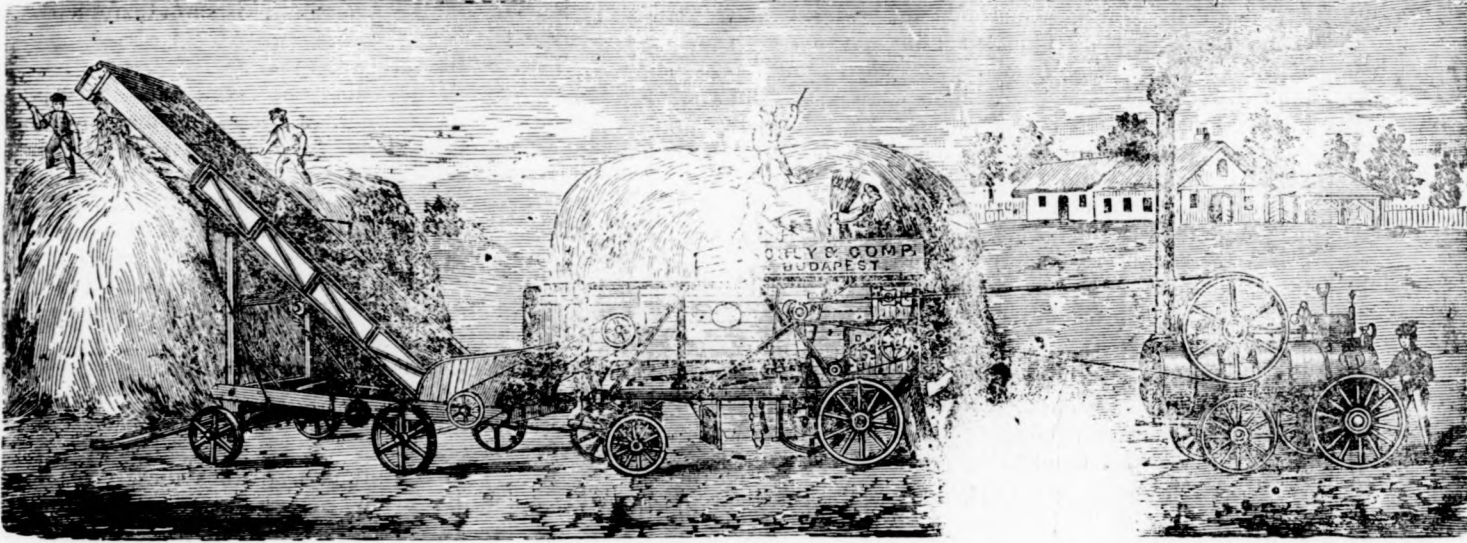
Akkor azután viszontagságok nélkül gyönyörködhetik leánykori édes emlékeinek egyik szép állomásán.

És most bocsásson meg, édes asszonyom, hogy csevegésemmel akartam leírni azt, ami különben legalább is egy kötetnyi illusztráció és sok, nagyon sok komoly történeti fejezet hivatása lett volna.

ROBEY & COMP.

RUDAPEST Üllői ut 35.

224 18-18.

Gőz cséplőgép-készleteket venni szándékozók sziveskedjenek a gyári árak iránt ROBEY & COMP.-hoz, min az eredeti vasgerendás cséplőgépek gyárosaihoz fordulni. — 2 1/2, 4, 6, 8, 10 és 12-t lőerejű cséplő-szedetek gyárunkban mindenkor készletben vannak.

Bérbe kiadó

Léván a sörház-utcában
218-ik számú

lakóház

3 szobával, konyha-, kamra-,
pincze-, fás-kamra- s hozzátar-
tozó kerttel együtt

Bővebb értesítéssel szolgál a
tulajdonos,

Domján Lőrincz

kereskedő., Léván. 225.2-1.

226. 3-1.

Nincs többé buza-üszög!

DUPUY N-féle vetőmag-páczoló

Gyökeres páczoló módszer a buza-üszög ellen, jutalmazva és ajánlva számos gazdasági egylet és kitérő gazdászok által. — E szer kapható az osztr. magyar monarchiában levő raktárainál.

1 adag 200 liter vetőmaghoz 30 kr.
1 " 100 " 15

Hogy a t. gazdász urak az utánzás és esalások ellen biztosítva legyenek, keretnek a páczolószeret kizárólag olyan csomagban követelni, melyeken védjegyem, nevem és címerem látható.

— Bármily, tetszészerénti tudakozódás ingyen és bérmentve így czimzendő:

Chemisches Laboratorium v. N. Dupuy, Wien Windmühlgasse 33

Raktárak Bars megye területére Léván: Czírok J., Kern testvérek, Neumann M., Klein Ö., Ar-Maróthon: Steiner M. L. és fia, Wertheim Mór, Verebélyen: Werner és Steiner, Pollák József özvegye, Oszlányban: Fürst Simon, Zelizen: Vosztruha G.

Domján Lőrincz

fűszerkereskedésébe, Léván

egy jóházból való fiu

kereskedő-tanoncznak

azonnal fölvetetik.

227. 2-1.

Utazó ügynökök

ismeretlen czégek varrógépeit magas árakon kínálják, előpénzeket vesznek föl és azután rossz gépeket küldenek utánvételek mellett.

E vidéken ilyenektől rendelni fölöslegessé válik, miután nálam mindig vannak raktáron

Howe, Singer, Wehler & Wilson, Badenia és Anger-

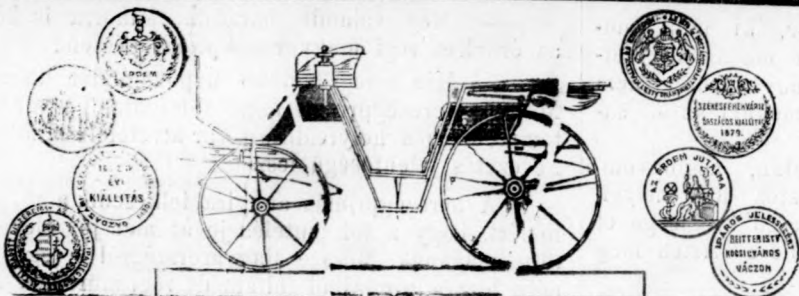
VARRÓGÉPEK

és minden előleg nélkül 75-krajczáros —, de még kisebb részlet-fizetésre is adom azokat 5-évi jótállás mellett.

Családi czélokra Singer-gépeket ajánlok harminczhat forintért.

FISCHER MIKSA kereskedése
Léván.

228.

REITER ISTVAN,

229.15-15

cs. kir. udvari kocsigyáros, VACZOTT,

ajánlja dusan fölszerelt legújabb modern, bármily alaku kocsijait és hintóit izlésteljesen elkészítve a lehetőleg mérsékelt árak mellett; — továbbá a legújabb alaku amer. ruganyos kocsijait, melyek rendkívül könnyűek és tartósságuknál fogva leginkább fordítatnak haszonra.

Öreg kocsik kijavitása pontosan és jutányosan eszközöltetik.

Megkeresésekre a kocsirajzok bérmentve megküldetnek.

Nyitrai és Társa

könyv-, papir- és zenemű kereskedése, könyvkötészete és könyvnyomdája (a Bars kiadóhivatala)

Léván,

ajánlja dusan berendezett könyv-, papir- és zeneműkereskedését és könyvkötő-intézetét a nagyon tisztelt közönség szives figyelmébe. Mindenféle irodai és iskolai czikkek, ugymint író- és levélpapírok, borítékok (czégnyomással és anélkül), írónok, tollak, tollszárak, különféle tenták, diszes dobozokban levélpapírok és borítékok, különféle irkák finom papirból legolcsóbb árakonk aphyatók.

Különösen fölhívjuk a Fötisztelendő lelkész és tanító urak becses figyelmét, — mindentféle iskolai és egyházi könyvek és különféle vallásu egyszerű és diszes imakönyvek, nyomtatványok és írószerek megszerzésére a legkedvezőbb feltételek mellett; ezen kívül nagy raktárt tartunk az irodalom legújabb kiadványaiból, esetleg becses kívánatra kézséggel küldünk megtekintés végett példányokat.

Mindenféle magyar, német, francia, vagy bármely nyelven megjelent folyóiratok és füzetek eredeti bolti áron, házhoz hordva a legnagyobb figyelemmel küldetnek meg.

Előre is felkérjük a t. cz. helybeli és vidéki közönség nagybecsű figyelmét új könyvnyomdánk- és kölcsönkönyvtárunkra, mely folyóévi októberhó elején fog a nagyérdemű közönség rendelkezésére bocsájtatni.

Legújabban megjelent zeneművek nálunk mindenkor készletben vannak, ugy a magyar, mint a klasszikus kiadásokban, melyre a zenekedvelő t. hölgyek és urak figyelmét bátorkodunk felkérni.

Biztosítván pontos és lelkiismeretes kiszolgálást, magunkat és új üzletünket a nagyérdemű közönség jóakarátába ajánlva és becses megrendelésüket kérve maradunk

kitünő tisztelettel

NYITRAI és TÁRSA

könyv-, papir- és zenemű kereskedése, könyvnyomdája,
könyvkötészete és kölcsönkönyvtára.